Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони (201) 434-0237 (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250 (212) 227-5251

РІК LXXXVI. Ч. 59. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 16-го БЕРЕЗНЯ 1979 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, MARCH 16, 1979 No. 59. VOL. LXXXVI.

Відбулось засідання Центрального Комітету Ліґи Визволення Народів СССР (Паризького бльоку)

Мюнхен, Німеччина (УІБ). — Дня 2-го березня ц. р. відбулося засідання Центрального Комітету Ліґи Визволення Народів СССР під головуванням її президента Миколи Лівицького. На цьому засіданні прийнято таку резолюцію:

Центральний Комітет Ліґи Визволення Народів СССР на своєму засіданні 2-го березня 1979 року, всебічно обговоривши зв'язані з китайсько-в'єтнамським конфліктом події, а також погрози з боку СССР на адресу Китайської Народної Республіки, які то погрози можуть викликати світову війну, прийшов до такого висновку:

Якби Совєтський Союз, який гоневолює численні народи, що прагнуть відновити свою свободу, демократію і державну незалежність, ув'язався в війну з якоюсь державою чи бльоком держав, в цьому випадку неросійські народи СССР не мали б ніяких підстав, щоб захищати від упадку колоніяльно - тоталітарну російсько-совєтську імперію.

Українці — учасники наукової конференції на Гаваях.

Гонолюлю (ОУПС).— Департамент Европейських Мов Гавайського університету в Маноа проголосив програму Першої Наукової Конференції Середнього Пацифіку, в яку включено доповіді таких українців із Америки й Канади: д-ра Б. Чопика (Юта), д-ра М. Клименка (Гаваї), проф. Й. Лайчука (Калгарі), проф. В. Буйняка (Саскачеван) і проф. Яр. Рудницького (Монтреаль). Цей останній доповідатиме про „Багатокультурність у Канаді, Австралії й Новій Зеляндії''. Конференція відбудеться в днях 23-го й 24-го березня ц. р. в готелі Вайкікі-Шератон і є доступна для всіх зацікавлених за попереднім зголошенням і реєстрацією.

І. Фур очолив Клівлендську Округу УНСоюзу

Інж. Іван Фур

Клівленд, Огайо. — Інж. Іван Фур, відомий союзовий і громадський активіст, був одноголосно переобраний на голову Окружного Комітету Відділів УНСоюзу Клівленду й околиць під час Загальних Зборів, які відбулись тут у неділю, 11-го березня, в приміщеннях школи св. Йосафата.

У зборах взяли участь представники і конвенційні делегати 28-ох Відділів Округи, головні урядовці — д-р Іван Флис, головний предсідник УНСоюзу, д-р Богдан Футей, контролер, проф. Тарас Шмагала, радний, почесний член Головного Уряду п-і Ґеновефа Жеребняк і обласний організатор Богдан Дейчаківський. Збори відкрив і ними проводив на бажання присутніх інж. Фур, а секретарював Роман Возняк. Після відчитання і прийняття протоколу з минулорічних Загальних Зборів, інж. Фур подав детальний звіт з діяльности Округи за минулий рік.

Інж. Фур подав подрібні дані про організаційну працю поодиноких Відділів, їхню співпрацю в організаційній ділянці, реактивізацію неактивних Відділів, співпрацю Округи з іншими громадськими організаціями, участь місцевих урядовців і членів у громадських імпрезах тощо. На закінчення свого звіту інж. Фур запропонував, щоб Головна Канцелярія приготовила відповідний запитник щодо активности поодиноких Відділів та розіслала його до Окружних Комітетів, які виповнивши його, повернуть до Головної Канцелярії. Після зіставлення поодиноких запитників цей матеріял можна б опублікувати і в цей спосіб союзовці й ціла громада мали б точний образ діяльности УНСоюзу. Цей матеріял рівнож можна б уживати в організаційній праці. Присутні висловились позитивно щодо цього проєкту.

Після короткого звіту касира Василя Ліщинецького учасники зборів уділили абсолюторію уступаючій управі на внесок Володимира Стригуна в імені Контрольної Комісії.

На загальне бажання присутніх інж. Фур погодився дальше очолювати Окружний Комітет, до якого ще ввійшли: заступник голови — Михайло Кігічак, касир — Василь Ліщинецький, секретар — Роман Возняк; Володимир Владика, п-і Віра Напора, Богдан Дейчаківський і Володимир Якима — члени; в склад Контрольної Комісії входять: Микола Бобечко, Володимир Стригун і д-р Юрій Оришкевич.

Д-р І. Флис, промовляючи в імені Головного Екзекутивного Комітету, привітав присутніх, погратулював новообраній управі за вибір, а опісля здав звіт з діяльности УНСоюзу у всіх його ділянках. Він рівнож поінформував про працю Спеціяльної Реорга-

(Закінчення на стор. 4)

„Хрестоносці" плянують турнір кошівки для пластового юнацтва

Джерзі Ситі. (Р.Ю.). — Джерзі Ситі—Нюйоркська стежа старшо - пластунського куреня — „Орден Хрестоносців'' відбуде третій річний турнір кошівки для пластового юнацтва (хлопці у віці 11—17) в неділю, 1-го квітня ц. р. тут у залі Академії св. Петра.

Останнього року змагалося дев'ять дружин із таких місцевостей, як: Клівленд, Гартфорд, Трентон, Джерзі Ситі, Ню Йорк, Філядельфія і Ньюарк. Перше місце здобула дружина 3-го куреня юнаків із Ню Йорку.

Нагороди призначуватимуть за перші три місця і за найкращого грача.

За дальшими інформаціями треба телефонувати до ст. пл. Юрія Білика на телефон (201) 795-0628.

Цей турнір дуже популярний серед юнацтва і тому можна сподіватися, що цього року він знову пройде успішно.

ІЗРАЇЛЬСЬКИЙ КАБІНЕТ СХВАЛИВ КОМПРОМІСОВІ ПРОПОЗИЦІЇ, САДАТ ПЛЯНУЄ ПРИБУТИ ДО ВАШІНҐТОНУ

Президент Картер інформує членів Конгресу про його поїздку на Близький Схід

Єрусалим/Каїр/Вашінґтон. — У четвер, 15-го березня, єгипетський президент Анвар ель-Садат, вказуючи на факт, що день раніше ізраїльський кабінет великою більшістю голосів схвалив компромісові пропозиції ЗСА в справі ліквідації останніх перешкод на шляху до підписання мирового договору між Єгиптом та Ізраїлем, заявив, що плянує „вже наступного тижня" прибути до Вашінґтону, бо сподівається, що тоді буде підписана англомовна версія договору, а відтак цей договір підпишуть теж в Єрусалимі і Каїрі.

Садат, підкреслюючи, що головна заслуга, що таки дійшло до порозуміння між Ізраїлем і Єгиптом належить президентові Джіммі Картерові, бо протягом 6-денного перебування на Близькому Сході він робив все, щоб переконати ізраїльського прем'єр-міністра Менахема Беґіна та його, Садата, прийняти компромісові пропозиції американського уряду.

Відносно рішення ізраїльського кабінету, то він погодився на дві компромісові пропозиції: поперше, хоча це не буде включене у формальний мировий договір, то Єгипет продаватиме Ізраїлеві нафтову ропу, після того, як Ізраїль звільнить окупований ним Сінайський півострів, а в додатку ЗСА гарантуватимуть, що Ізраїль таки матиме задовільну кількість нафти, принаймні протягом наступних 10-15 років. Подруге, після звільнення принайменше половини Сінайського півострова, тобто, дев'ять місяців по підписанні мирового договору, Ізраїль та Єгипет обміняються амбасадорами. Крім того, в той самий час на окупованих Ізраїлем палестинських територіях місцеве арабське населення має одержати обмежену внутрішню автономію, точніше, право створювати місцеві екзекутивні ради.

Наступної неділі, 18-го березня, ізраїльський кабінет має голосувати над цілим мировим договором і спостерігачі не передбачають значної опозиції. Відтак наступного тижня ізраїльський парлямент, „Кнесет", розглядатиме цей договір і існують всі вигляди, що він пройде великою більшістю голосів.

У четвер, 14-го березня, президент Картер під час зустрічі з понад 100 чільними законодавцями пояснив подробиці компромісових пропозицій, що їх прийняв президент Садат та ізраїльський кабінет, як теж подя-

(Закінчення на стор. 3)

Картер пропонує верхню межу на підвищення в коштах шпитальної опіки

Вашінґтон. — Минулого вівтірка, 6-го березня, президент Джіммі Картер, у присутності Джозефа Каліфана, секретаря здоров'я, освіти та суспільної опіки, як теж чільних сенаторів і конґресменів, передав Конґресові законопроєкт, який пропонує встановити добровільну верхню межу на підвищення в коштах медичної опіки в шпиталях країни, а саме на 9,7 відсотка, але якщо б шпиталі до кінця 1979-го року не змогли додержатися цієї межі, то в 1980-му році та межа стала б примусовою.

Подібний законопроєкт Білий Дім передав законодавцям у 1977-му році, але тоді верхня межа зразу мала бути примусовою. Той проєкт у 1978-му році схвалив Сенат, але він перепав у Палаті Репрезентантів. Цього року Президент знову пробує обмежити підвищення на кошти опіки в шпиталях, але передбачаючи опозицію багатьох законодавців і дирекцій шпиталів, запропонував, щоб продовж 1979-го року верхня межа була добровільною.

Передаючи новий законопроєкт минулого вівтірка, президент Картер заявив, що рішення Конґресу в цій справі докаже, чи Конґрес дійсно поважно ставиться до боротьби з інфляцією, бо найбільш інфляційні підвищення — це саме в шпитальних коштах,бо становлять понад 13 відсотків річно, тоді, коли загальний інфляційний зріст був біля 9 відсотків.

Секретар Каліфано передбачає, що якщо Конґрес схвалить запропонований законопроєкт, то протягом наступних п'ятьох років можна буде заощадити 53 більйони долярів.

Натомість дирекції шпиталів противляться будь-яким верхнім межам, добровільним чи примусовим, твердячи, що вони самі спроможні зменшити видатки, але не до такої міри, що її вимагає Білий Дім.

Уряд передбачає підвищення в цінах харчових продуктів

Вашінґтон. — Вілліям Т. Боум, шеф Економічної, статистичної та кооперативної служби при Департаменті сільського господарства, у понеділок, 12-го березня, повідомив, що уряд ЗСА передбачає, що продовж цього року ціни харчових продуктів зростуть на 8,5 відсотка, що становитиме найбільший зріст від 1974-го року, за винятком 1978-го року, коли ті ціни збільшилися навіть більше.

Боум твердив, що загальна інфляція, вищі ціни, що їх за свої продукти одержують фармери, як теж факт, що американські споживачі продовжують вимагати якнайбільше і найкращої якости продуктів — все це спричиниться до зросту цін харчових продуктів у крамницях країни.

Конґрес ЗСА затвердив законопроєкт про встановлення інституту на Тайвані

Вашінґтон. — Після довгих і часто гострих дебат Сенат і Палата Репрезентантів ЗСА прийняли законопроєкт президента Джіммі Картера щодо встановлення Американського Інституту на Тайвані та такого ж тайванського відповідника у ЗСА для вдержання дипломатичних зв'язків. Сенат затвердив законопроєкт голосами 90 до 6, а в Палаті Репрезентантів він перейшов голосами 345 до 55.

З уваги на це, що під час дебат над цим законопроєктом поодинокі члени Сенату й Палати Репрезентантів зголошували різні поправки та зміни в тексті, обидві версії узгіднить спільна комісія і тоді перешле законопроєкт до Білого Дому до кінцевого затвердження.

Головною спірною точкою під час дебат було намагання деяких законодавців — ліберальних і консервативних — включити в законопроєкт ґарантії безпеки Тайвану у випадку спроби насильного прилучення цього острова до Китайської Народної Республіки. Не зважаючи на намагання сенаторів Беррі Ґолдвотера, Едварда Кеннеді, Чарлса Персі й Алана Кренстона включити додаток ґарантій безпеки з уваги на це, що теперішній оборонний договір поміж ЗСА й Тайваном вигасає в січні 1980 року, більшість Сенату й Палати Репрезентантів відкинули цю пропозицію, бо вона перечила договорові Вашінґтону і Пекіну щодо встановлення дипломатичних зв'язків. Білий Дім погодився тільки на включення вислову „серйозного затурбовання'' у випадку атаки на Тайван, не зобов'язуючи ЗСА до оборони цього острова. Одначе Конгрес відкинув пропозицію Білого Дому, щоб будівлі амбасади Тайвану у Вашінґтоні перейшли на власність КНР, хоча ця справа може ще опинитись в суді.

Згідно зі законопроєктом, ЗСА встановлять Інститут на Тайвані, який вдержуватиме зв'язки на „неурядовому рівні''. Тайванці відкриють подібні представництва у 13-ох містах ЗСА для вдержання культурних, наукових і торговельних зв'язків. Уряд ЗСА запевнив Тайван, що в майбутньому дальше доставлятиме йому оборонну зброю.

СССР нарушує домовлення щодо ракет із кількома стрільнами

Вашінґтон. — Центральна Розвідча Агенція (Сі-Ай-Ей) інформує, що Совєтський Союз розпочав випробовувати ракети, які можуть бути вивінувані 14-ма нуклеарними стрільнами, замість тільки 10-ма, як це дозволяє текст нового договору про обмеження стратегічної атомової зброї (САЛТ II).

Ця вістка американської розвідки дуже затурбувала членів американської делеґації на переговори щодо САЛТ II, бо таке нарушення Москвою домовлення може змусити Америку настоювати, щоб були схвалені додаткові точки договору, які навіть точніше окреслювали б обмеження на модернізацію різних родів зброї обидвома надпотугами. Якщо ЗСА вирішили б таки вводити нові постанови, то це відклало б підписання САЛТ II принаймні на кілька місяців.

Сі-Ай-Ей повідомило, що Совєтський Союз випробовував ракету „СС-18'' зразу після переговорів державного секретаря Сайруса Венса і совєтського міністра закордонних справ Андрея Громика в грудні минулого року і що та ракета спроможна вистрілювати 14 стрілен, замість дозволених 10. Американська розвідка рівнож інформує, що совєтські власті випробовували ракету „СС-18'' ще навіть перет нарадами Венса з Громиком, але з уваги на факт, що совєтські чинники тоді вживали недозволений код, то Сі-Ай-Ей не зуміло перевірити, чи ця ракета має більшу ніж дозволену кількість стрілен.

Звіт Центральної Розвідчої Агенції про нарушення Москвою домовлення про кількість стрілен викликав реакцію в обох Палатах Конгресу, зокрема між законодавцями, які вже раніше противилися САЛТ II. Вони вказують, що це ще один доказ, що Совєтський Союз не плянує додержуватися цього договору, а плянує використати його для скріплення своєї мілітарної сили, а послаблення оборонної спроможности ЗСА і заразом цілого вільного світу.

В Румунії зростають ціни

Букарешт, Румунія. — Уряд Румунії подав до відома, що, починаючи з понеділка, 12-го березня, ціни на ряд продуктів домашнього й особистого вжитку збільшаться на приблизно 28 відсотків. На деякі продукти із синтетичних матеріялів ціни підуть вниз на приблизно 22,6 відсотка.

Серед виробів, на які підвищено ціни, є: машини до прання, дитячий одяг і взуття з природних тканин, скляні вироби, деякі вироби з дерева й паперу, вельосипеди, плястичні вироби і деякі ліки.

Уряд знизив ціни на одяг із синтетичного матеріялу і шовку та деякі роди ліків.

Іран відновляє експорт нафтової ропи

Теґран. — Минулого понеділка, 5-го березня, Іран, після 69-денної перерви, спричиненої революційними подіями, які повалили владу шаха Мохаммеда Різи Паглеві, а відтак і уряд прем'єр-міністра Шахпура Бахтіяра, відновив експорт своєї нафтової ропи.

Того дня Іран випродукував 1,7 мільйона бочок нафтової ропи, велику більшість якої нафтоналивне судно повезло до Японії. Як вказують спостерігачі, це порівняльно низький рівень продукції,бо за влади шаха Паглеві Іран продукував понад 6 мільйонів бочок денно.

Гассан Назіг, голова Національної Іранської Нафтової Компанії, заявив у понеділок, що його країна більше не буде продукувати 6 мільйонів бочок денно, а обмежить свої експорти до 2-3 мільйонів бочок кожного дня, продукуючи крім того 700,000 бочок для внутрішнього вжитку. Назір рівнож перестеріг країни-споживачі, що вони не зможуть купувати необмежену кількість іранської нафтової ропи, додаючи, що відтепер Іран встановлятиме ціну. Як інформують японські чинники, Японія заплатила 20 долярів за кожну бочку нафтової ропи, тобто по 5 долярів більше від ціни, що її минулого року встановила Організація країн-експортерів нафти (ОПЕК).

НОВІ ВІДОМОСТІ ПРО СПРАВУ ЙОСИПА ЗИСЕЛЬСА

(УЦІС) — Ігор Померанцев, який нещодавно залишив Україну, подає важливі відомості про свого приятеля із України Иосипа Зисельса, заарештованого агентам КҐБ за його оборону українських діячів, запроторених у психіятричні в'язниці, так званої „психушки".

Обвинувачення проти Зисельса веде за собою 3 роки в'язниці. Ігор Померанцев пише:

„Мої друзі, з якими я розлучився в серпні 1978 р., потелефонували мені з Совєтського Союзу шість годин тому і повідомили, що в Чернівцях заарештовано Йосипа Зисельса. Зразу по трьох хвилинах телефонної розмови, я замовив телефон з Чернівцями з дружиною Йосипа, Іриною. Вже пройшло шість годин мого очікування. Час від часу я турбую франкфуртську телефоністку, але у неї для мене лише одна відповідь: телефон замовлений Вами не відповідає.

Десятки варіянтів, як допомогти, як врятувати Йосипа приходять мені на думку, але з кожним відкинутим варіянтом я ставав більш розгублений. Повторюю головні дані: Йосип Зисельс народився у 1946 р. 1970 року закінчив фізичний факультет Чернівецького університету. Уже шість років працює інженером на обласній телестудії. Дружина Ірина теж фізик. Син Олександер, 8 років.

У серпні 1976 р. у Йосипа зконфісковано три книжки, які КҐБ вважає антисовєтськими. У 1977 р. слідчий чернівецького КҐБ у присутності обласного прокурора формально подав Зисельсу „пересторогу", у якій Йосипа обвинувачено у „затриманні і розповсюдженні антисовєтської літератури" і „розповсудження наклепницьких вигадок з ціллю опаплюження совєтської влади".

10-го листопаду 1977 р. співробітники прокуратури перевели 12-годинний обшук, шукаючи начебто порнографії. Порнографії зрозуміло не найшли, але за те зконфіскували Євангелію, вірші М. Цвітаєвої і О. Мандельштама, особисту кореспонденцію з політичними в'язнями та найголовніше картотеку українських політв'язнів, захованих у спеціяльних психіятричних лікарнях. І ось тепер Йосипа арештовано, місяць пізніше.

Отже за що ж заарештовано мого приятеля? За любов до книги, за читання. За те, що він відкрито виступає за загальну амнестію. За те, що пробував хоч якось полегшити чи листом чи пакунком чи потиском руки долю тих людей, яких за „неправильні" думки і погляди, проголошено божевільними, одягнено у шпитальне дрантя і загнано у палати-камери.

Йосип не писав трактатів, не боровся з совєтською владою, не був членом ніяких легальних чи нелегальних комітетів: він був порядною та доброю людиною, чорноробом співчуття та милосердя. Ду-

(Закінчення на стор. 4)

Продовжуються шикани проти А. Щаранського

Москва. — Іда Мільґром, мати засудженого на 13 років ув'язнення Анатолія Щаранського, заявила західнім кореспондентам минулої суботи, 10-го березня, що совєтські судові власті відмовляються від видачі їй копії офіційного засуду, без якої не можна внести відклику.

Як відомо, А. Щаранський був засуджений в липні минулого року за шпигунство в користь ЗСА та за антисовєтську діяльність. Він перебуває у в'язниці в Христополі в Татарській республіці.

І. Мільґром заявила, що тюремні власті цензурують листи від Щаранського, усуваючи з них інформації про стан його здоров'я. Деякі листи взагалі не доходять, а деякі приходять з одномісячним спізненням. Хоча Щаранський має право одержувати необмежене число листів, багато з них до нього не доходять, твердила його мати.

Минулого місяця управління в'язниці відмовило І. Мільґром побачення зі Щаранським, побоюючись, що він переласть їй копію офіційного засуду.

І. Мільґром влаштувала зустріч із західніми кореспондентами, не зважаючи на те, що органи КҐБ пильно за нею стежили.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

ШКІЛЬНІ ДІТИ — ШЕВЧЕНКОВІ

Чікаго(пк). — Тут у п'ятницю, 9-го березня ц. р., (перед пол.), щоденна Катедральна Школа—Концертом, віддала шану і поклін Генієві України — Тарасові Шевченкові.

Декількасот учнів школи виповнили півторигодинну дбайливо підготовану програму перед Владикою Ярославом Ґабром, що прибув разом із канцлером, парохом катедри і редактором „Нової Зорі'', перед учителями (управа С. С. Василіянок) і перед батьками школярів.

Концерт був вдалий і приємний.

„КИЇВСЬКИЙ ВЕЧІР'' ОЖ ОЧСУ В ІРВІНҐТОНІ

Ірвінґтон, Н. Дж. — В неділю, 25-го березня ц. р., о год. 4-ій по полудні в залі Українського Народного Дому при 140 Проспект евеню відбудеться „Київський Вечір'' заходами Відділу ОЖ ОЧСУ в Ірвінґтоні. Будуть показані прозірки архітекта Петра Палашевського під назвою „Архітектурні цінності Києва'', а також Київ у пісні, музиці, слові, танку і фільмі. Після офіційної частини буде гостина київськими стравами.

АДВОКАТ І.Я.ПЕТРИШИН ОЧОЛИВ ЕКЗЕКУТИВУ ЛІБЕРАЛЬНОЇ ПАРТІЇ МАНІТОБИ

Вінніпеґ (КУК). — 4-го березня ц. р. під час провінційної конвенції Ліберальної Партії Манітоби, вибрано величезною більшістю голосів українця, 33-літнього адвоката з Вінніпеґу, Івана Я. Петришина, на пост президента Ліберальної Партії Манітоби на місце адв. Чарлса Гюбана, якого номіновано на суддю Апеляційного Суду. Адвокат І. Я. Петришин входив до складу Екзекутиви Президії Централі КУК в роках 1976 і 1977, як представник Об'єднання Українських Професіоналістів і Підприємців.

ДОПОВІДЬ Д-РА В. ШАНДОРА

Ню Йорк, Н. Й. — Заходами Історично - філософічної секції НТШA і Товариства Українських Правників в ЗСА в середу, 21-го березня ц. р., о год. 6-ій вечора тут в Домі Пласту при 144 2-га евеню, доповідатиме д-р Вікентій Шандор на тему: „Правне положення Пряшівщини з історичної перспективи''. Після доповіді запити.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

РЕДАҐУЄ КОЛЕҐІЯ У СКЛАДІ (поазбучно):
Любов Коленська, Володимир Левенець (тепер виконуючий обов'язки голови Колеґії), Зенон Снилик, Василь Тершаковець і Євген Федоренко.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Передплата: на рік — $30.00, на пів року — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Поважна проблема

Інформуючи про те, що в лютому додаткових 345,000 осіб знайшли затруднення, а загальний рівень безробіття впав до 5,7 відсотка всієї робочої сили ЗСА, що представляє собою найнижчий рівень безробіття за останніх 4 роки, Департамент праці рівнож подав невідрадну вістку, що протягом минулого місяця рівень безробіття серед негритянського та пуерто-ріканського населення дещо зріс. Речники Білого Дому повідомили, що уряд президента Джіммі Картера запропонує „спеціяльні законопроєкти" для поборення безробіття серед цього прошарку населення ЗСА.

Затривоження Білого Дому фактом, що так багато членів цих двох расово-етнічних груп, зокрема молодих чоловіків і жінок, не можуть знайти праці, як теж заява, що президент Картер присвятить цій справі окрему увагу, цілком зрозумілі та оправдані, бо безробіття серед тієї частини американського суспільства дійсно доходить до нестерпимого рівня. Така ситуація не тільки спричинює убогість цих громадян ЗСА, але також стає додатковою заохотою для молодих негрів і пуерто-ріканців грабувати, красти та допускатись інших подібних злочинів. У таких обставинах проблема безробіття серед молодих негрів і пуерто-ріканців вимагає якнайшвидшої розв'язки і тому відрадним явищем треба вважати заяву Білого Дому, що федеральний уряд присвятить тій справі окрему увагу.

Однак, хоча наміри уряду правильні, то цього не можна сказати про підхід до розв'язки тієї поважної проблеми, що його пропонують деякі члени кабінету президента Картера і ліберальні законодавці з обох політичних партій. Вони закликають президента Картера звернутись до Конґресу в справі створення ряду федеральних програм масового затруднення. Це не тільки спричинило б значний зріст у видатках федерального уряду, що погіршило б вже і так поважну інфляцію та збільшило б державний дефіцит, але треба додати, що ці програми не розв'яжуть проблеми хронічного безробіття серед негритянської та пуерто-ріканської молоді.

Високий рівень безробіття серед тієї частини американського населення спричинений головним чином двома факторами. Поперше, більшість з молодих безробітних негрів і пуерто-ріканців не мають належних кваліфікацій та фахового вишколу, щоб фабрики, фірми чи корпорації хотіли приймати їх на працю. Подруге, податкова система ЗСА, як теж часто непотрібні або навіть і шкідливі урядові директиви не дають змоги різним підприємствам збільшити кількість затруднень.

На початку своєї каденції, а саме, в січні 1977-го року, президент Картер заявив, що запропонує Конгресові встановити федеральні програми, які вчили б молодих людей різного ремесла, щоб відтак вони могли знайти затруднення, з якого мали б не тільки фінансовий прибуток, але теж і внутрішнє задоволення. Проте, досі дуже мало зроблено в тому напрямі.

Президент Картер і його економічні дорадники, пропонуючи зменшити податки для індивідуальних платників і підприємств, повинні застановитися над питанням, як ще більше заохотити приватні фірми, щоб вони збільшили кількість затруднень. Здоровий приватний сектор економіки ЗСА може запевнити затруднення майже для цілої робочої сили, а федеральні програми масового затруднення не тільки дуже коштовні, але і неефективні, бо великі суми грошей, замість йти на допомогу самим безробітним, підуть на оплачування новостворених урядових бюрократій. Крім того, створені урядом затруднення переважно не задовольняють робітників ані платнями, ані не дають їм внутрішнього задоволення.

Велика більшість молодих негрів і пуерто-ріканців хоче працювати. Федеральний уряд, у співпраці зі стейтовими та міськими властями, повинен подбати, щоб вони одержали належний вишкіл і затруднення у приватному секторі економіки ЗСА, бо тільки в такий спосіб можна буде остаточно розв'язати цю поважну проблему.

О. Зеленецький

СЦИЛЛІ Й ХАРИБДИ ОПОРТУНІЗМУ

Довголітній спів совєтських Сирен про мирне співіснування, про мирні заміри СССР взагалі, про роззброєння тощо — дає свої плоди. В Західній Европі цілком явно зарисовується табір політиків, які в ім'я уявного миру готові піти на невтралізацію своїх країн, чи пак, як тепер говорять, на фінляндизацію. На практиці це означає, що ці політики готові піддатися повністю вимогам СССР і „співпрацювати" з ними на лад Фінляндії. Інакше кажучи, це в недалекому майбутньому привело б до того, чого вже віддавна хоче досягнути Москва. Поперше, до усунення впливів ЗСА в Західній Европі, до практичної ліквідації НАТО, як оборонної сили, скерованої проти СССР, зокрема до виведення американських військових з'єднань з Західньої Европи, в тому, очевидно, й до ліквідації американських атомових сил на цьому терені. Подруге, до цілковитої зміни головних напрямних західньоевропейської політики у приблизно тому самому напрямі, що у Фінляндії, тобто, практичного скерування її в бік Москви, бо саме так там розуміють невтралітет. На довшу мету все це привело б до повної залежности Західньої Европи від СССР, а в майбутньому до її повільної совєтизації. Шантаж совєтських танків і короткометних ракет вдесятеро збільшився б.

Такі міркування приходять на думку, коли спостерігати останню так зв. „аферу" західньонімецького соціял-демократичного політика Венера. Він, як відомо, у зв'язку з заходами кіл НАТО в справі дальшого озброєння Західньої Европи передусім короткометними ракетами, цілком явно заявився проти такого озброєння, мотивуючи це тим, що СССР не є ніякою загрозою для Західньої Европи і що совєтські зброєння мають тільки оборонний характер. Очевидно, він є за дальшими переговорами в справі роззброєння, які треба вести з СССР, але не з позиції сили, а з позицій „розсудку". Тобто, Венер заступає цілком протилежний погляд ніж НАТО, керівники якого вважають, що розмови про роззброєння треба вести з позицій рівноваги сил між НАТО й Варшавським Пактом. Венер же пропонує вести розмови про роззброєння на сучасній базі збройного стосунку між НАТО й Варшавським Пактом.

Проте ця проблема куди поважніша, ніж „афера" Венера. В Західній Німеччині вже віддавна діє „реалітетницька" група впливових соціял-демократичних політиків (Брандт, Венер, Бар та інші), яка має за мету довести до фінляндизації НФР. Свого часу відомою стала справа поїздки Бара до Москви, яка мала за мету провести розмови щодо „нормалізації" стосунків НФР з СССР. Між іншим, Бар тоді мав „честь" говорити на ці теми навіть з „самим" Брежнєвим. Ці його „нормалізаційні" заходи викликали гостру реакцію серед німецької опозиції і також заперечення з боку урядових західньонімецьких кругів.

Чому саме сьогодні Венер у такій яскравій формі знову витягнув на денне світло справу „добросусідських" зв'язків з СССР, проблему роззброєння й трохи чи не пацифістичного обличчя СССР? Немає жадного сумніву, що все це тісно пов'язане з можливостями нового укладу сил у світі, з можливостями ізоляції Москви. У своїх турботах за відпруження, група прихильників „нормалізації" стосунків з СССР в НФР з Венером на чолі вважала за потрібне дати „моральну" підтримку совєтському режимові, відмежуватися від тих нових політичних течій на Заході, розчарувавшися в дотеперішніх мізерних чи пак жадних результатах політики розрядки, щораз більше уваги присвячують подіям, пов'язаним з Китаєм та його антисовєтською політикою.

Для багатьох західних політиків, в тому і в Західній Европі, відкриваються у зв'язку з тим нові політичні горизонти. Дотеперішній клясичний поділ світу на два табори — комуністичний під керіництвом Москви й капіталістичний — під керівництвом ЗСА рухнув й відкриваються нові перспективи політичної тактики, спертої вже не на засаді „або-або", тобто або мирне співіснування і розрядка, або „холодна війна" й вічні зудари з СССР. Зарисовуються нові цілком реальні можливості створення такого бльоку, складеного з Америки, Китаю й Японії, який відбирав би СССР дотеперішню агресивну ініціятиву.

На тому тлі цілком явно виринула справа становища Західньої Европи і серед европейських політиків назріває реальна можливість привести до посилення міці Китаю (економічної та військової) й таким чином відвернення совєтського тиску на неї, чи пак бодай поділу того тиску. Безумовно, СССР свідомий того, що така можливість нового укладу політичних сил була б великим зударом по його до-

(Закінґення на стор. 3)

В. Кульчицький Ґут

КОЛИ ЕМОЦІЇ ЗАТЕМНЮЮТЬ РОЗУМ

[3]

До справи „радикальних теологів". Йосип Григулевич у своїй статті говорить ще ось що: „...незадоволення у церковних лавах спричиняється не зовнішніми причинами, а політикою церковних верхів, які виявилися неспроможними знайти прийнятне для віруючих рішення основного питання — відносин церкви з комуністами." А дещо дальше: „Позиції діялогу по відношенні до демохристиян і церкви підтримують компартії Арґентини, Венесуелі та інших латиноамериканських країн. Ця ж позиція знайшла своє відбиття у програмних документах, схвалених на міжнародних конференціях і зустрічах представників комуністичних і робітничих партій. Комуністи і католики можуть разом боротися за кращий світ, не намагаючись змінити філософські та етичні погляди, притаманні кожній із сторін."

Заторкує ці справи і бувший єзуїтський професор Понтифікального Біблійного Інституту в Римі Малячі Мартін у творі „Останній конклав", який появився на початку 1978 року, де автор передбачив вибір на папу не італійця. Обговорюючи вибір папи, він розгортає широку панораму різних фракцій, які існують зараз в католицькій церкві. Ось опис латиноамериканського відтинку: „Багато латиноамериканських елєкторів координують їхні стратегії конклаву і вибору папської політики та кандидата на папу згідно з принципом відкритого до марксизму наставлення. Вони мають у своєму розпорядженні підбудову священицьких рад і мирянських організацій, які існують у переважаючій більшості важніших країн Латинської Америки — Чіле, Бразилії, Аргентині, Венесуелі, Болівії, Колюмбії, Перу, і з численними розгалуженнями у Мехіко. Тон цієї латиноамериканської підбудови іде від яскраво рожевого до темно червоного — від священиків, єпископів і мирян, захоплених ‚демократичним соціялізмом', аж до священиків, єпископів і мирян, які змагають до закорінення повного марксизму — і то всякими способами, і чесними і нечесними."

Там ще є діялог. Кардинал Линч каже: „Я жив і працював у церкві ціле моє життя. Я знаю континент знаменито. І я знаю з цілковитою певністю, що ніщо, ну, абсолютно ніщо менше як шалене зрушення — фактично кровопролиття — не вложить хліб у діточі уста, не вилікує їхні хвороби... ‚Його голос помало підноситься у правдивій пасії', не усмирить їхні болі, не обмиє їхні тіла, не вичистить їхнє волосся і їхні обличчя від вошей, тарганів, комах, не наповнить їхні шлунки добрим харчем, не дасть їхнім батькам гідности в роботі, а їхнім матерям відповідний дім, щоб ним опікуватися, їхнім же постарілим бабам і дідам вигоду у їхньому старечому віці."

Очі Линча є тепер повні сліз... Линч звертається до Маканде... „Преподобний брате! Ти в Африці, ти бачив, що індустріяльні монополії, капіталістичні династії, колоніяльні корпорації, таємні урядові операції зробили."

„Так брате." Це є Дуаля з Африки, який відповідає... „Але ніде, ніде марксистські чи соціялістичні уряди в Африці, чи, як про це йдеться, в Азії, не вичистили тих ран на тілі... не заплатили чесної платні за чесний день роботи. Ані не дозволили людям жити гідно, чи зберегти їхні родини як суцільні одиниці. Ані не охоронили їх від репресій, не охоронили їхні свободи від ненажерливости соціялістичних бюрократів і марксистський диктаторів."

Дещо пізніше забирає слово кардинал Тса-Токе. „Мої брати, — каже він, — заки підете дальше візьміть під увагу моє свідчення. Воно просте... Марксизм має два обличчя. Одне він носить заки дістанеться до влади. Друге, як вже є при владі. Ми знаємо. В моїй країні... наша країна є в кліщах терору. Один велетенський концентраційний табір Одне муравлине гніздо. Чи ви знаєте, що то означає жити із щоденним терором на вулиці, у вашому куті, у вашій спальні, в школі, у фабриці, в церкві — як церква відчинена? Ви не знаєте. А ми знаємо. Не майте нічого з ним до діла."

Знаючи, отже, все це із власного досвіду, переживши все це на власній шкірі, чи потребував Папа Іван Павло II, будучи людиною чесною, не гіпокритом, натиску зі сторони ЗСА, щоб виступити проти „радикальних теологів"?

...до десять

Кожному, хто попадає у наглий гнів радять, і то без огляду на національність чи расове походження, рахувати до десять перед започаткуванням якоїнебудь акції. І це розумна, науково оправдана, порада, бо за цих десять секунд емоційні випари дещо осідають і прочищений розум може починати свою нормальну функцію раціонального оцінювання ситуації і на цій базі може підсунути волі відповідно достосовану до ситуації акцію.

Редактори „Менчестер Ґардіян Віклі", виглядає, забули за це символічне правило „...до десять" і написали редакційну під впливом гніву, викликаного виступом Папи Івана Павла II проти їхніх протеже. Вони, безперечно, є розумні, високо освічені люди, але одночасно вони, як і всі смертники, включаючи й українців, не є вільні від неґативних впливів на їхнє мислення емоційних туманів. А це знов показує, що не можна оцінювати чийогось говорення чи писання тільки на базі його національности.

[Кінець]

ТРИБУНА У. Н. СОЮЗУ

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ — ЦЕ ГОТОВИЙ СПАДОК

У попередніх двох статтях на цю тему було стверджено, що єдиним способом дійти до „Готового Спадку", це набути відповідне життьове забезпечення.

Із хвилиною, коли забезпеченева установа погодилася вас забезпечити і прийняла від вас першу вкладку, ви можете бути цілком певні, що на випадок вашої передчасної смерти, ваша родина буде забезпечена. У цій статті також було стверджено, що в більшості випадків, таке забезпечення, яке становить готовий спадок, повинен набути батько, бо він є головним хлібодавцем родини.

При цьому обмірковувано, чи після передчасної смерти батька родини, вдова повинна одержати повну суму забезпечення, яке їй прислуговує, чи тільки її частину, а решту суми інвестувати в бондах, чи поділити її на пенсійні виплати, які запевняли б родині місячний дохід.

У цій статті хочемо доказати, що в додатку до свого забезпечення, голова родини (чоловік) повинен взяти до уваги теж забезпечення своєї жінки. Твердження, що „як вона помре, я все одно удержуватиму родину" є тільки частинно правдивим, бо хтось, хто заступатиме її, як господиню і мати, мусітиме одержувати за цю працю певну винагороду. В додатку до цього треба завжди бути приготованим на кошти, зв'язані з недугою, похоронами, як також втратою приходів, якщо жінка допомагала чоловікові, заробітково працюючи. З огляду на це, жінка повинна бути забезпечена такою сумою життьового забезпечення, яка покрила б ці видатки.

Не можна допустити до того, щоб у випадку, коли скоро, після смерти батька, померла мати, обов'язки опіки над родиною перебрала найстарша дитина, якій було б важко ці обов'язки подолати.

Не забезпечуйте своєї жінки на номінальну суму 1,000 долярів на те тільки, щоб позбутися з хати нашого представника. Незалежно від того, які функції виконує вдома ваша жінка, щоб її заступити, коштуватиме вас багато більше. Коли вже нічого іншого вас не переконує, то може переконає те, що втративши її, відпадає вам можливість відтягнути ще одну особу від оподаткованих приходів і тоді ви переходите автоматично до вищої податкової групи. Беручи до уваги теж цю можливість, забезпечіть жінку достатнім життьовим забезпеченням.

Щоб одержати якнайвищу суму забезпечення за найдешевші вкладки, родини з невеликими прибутками повинні зосереджувати їхню увагу на термінових грамотах, або на грамотах на ціле життя, які кладуть більшу вагу на їхню забезпеченеву вартість як ощадностеву.

Приймім, що ви маєте тепер 30 років і хочете взяти грамоту на суму 10,000 долярів життьового забезпечення, ваші вкладки виноситимуть:

у клясі Т-5 (часове забезпечення на 5 років) — 60.20 долярів річно

У клясі Т-10 (часове забезп. на 10 років) — 63.30 долярів річно

У клясі W (забезпечення на ціле життя) — 100.80 долярів річно.

Кожна сума тих вклалок буде менша, коли від неї відтягнете річну дивіденду.

Повищі часові забезпечення на протяг 5 чи 10-ох років запевняють виплату повної суми забезпечення по смерти члена, якщо вона наступить в часі п'ятьох, зглядно десяти років важливости грамоти. Вкладки треба платити протягом п'ятьох, зглядно десятьох років, або до вчаснішої смерти члена.

Забезпечення на ціле життя (кляса W) запевняє виплату повної суми забезпечення по смерти члена. Вкладки є платні на протязі цілого життя члена.

Особливими ціхами цих грамот є їхня дешевість, що дає змогу придбати за низькі вкладки високі суми життьового забезпечення. Ці грамоти надаються зокрема для молодих родин, яких прибутки є ще малі, а високе забезпечення є конечно потрібне.

На грамоті забезпечення на ціле життя (кляса W) нагромаджується її зворотна вартість, яку власник може кожночасно згрошовити, або затягнути позичку до висоти вартости її грошового звороту. Відсотки від позички виносять 4 відсотка річно.

Вищеподані кляси забезпечення не єдині, що їх має для членів Український Народний Союз.

Якщо Ви зацікавлені

(Закінґення на стор. 3)

Микола Кушніренко

У 60-ЛІТТЯ „ГУЦУЛЬСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ" НА ЗАКАРПАТТІ ТА ЇЇ БОРОТЬБИ ЗА СОБОРНІСТЬ.

Степан Клочурак. „До Волі" [Спомини]. Карпатський Союз. Ню Йорк, 1978, ст. 189. Обкладинка Едварда Козака. Передмова д-ра В. Шандора

[2]

На цьому засіданні були присутні й делегати з Ясіня: автор споминів та майор Пуза й Іван Климпуш. Степан Клочурак виголосив там палку промову, закінчивши її словами: „Нашим гарячим бажанням є, щоб прапор незалежної Соборної України вічно маяв на нашій найвищій українській горі Говерлі!"

Мих. Лозинський, у своїй книзі „Галичина в рр. 1918-1920", згадує про присутність делегатів угорських українців на засіданні Української Національної Ради 3 січня 1919 р. в Станиславові і подає привіт — коротку промову делегата, не зазначаючи його прізвища.

Ясінська делегація повідомила президента Є. Петрушевича, що мадярське військо знову окупувало не лише Ясіня, але й Хуст, Ізу, Волове, Довге та просила дати закарпатцям військову допомогу. Президент Петрушевич заявив, що поки йде війна з поляками така поміч неможлива. Але державний секретар народньої оборони, полковник Дмитро Вітовський (1887—1919), погодився дати поміч при умові, що закарпатці матимуть власні військові частини під командою місцевих старшин і виступатимуть як військо закарпатське, або як військо, що його організувала ясінська Народня Рада. Він радив звернутися до окружного коменданта в Коломиї, д-ра В. Бемка, який одержить відповідні інформації. За порадою закарпатця майора Є. Пузи було вирішено, що військо організує Народня Рада в Ясіню і назве його „Гуцульською Народньою Обороною". Щоб цей плян здійснити, треба було ліквідувати в Ясіню мадярське військо. У порозумінню з Коломиєю вирішено зробити повстання проти мадяр вночі на Різдво — 7 січня 1919 року.

З Коломиї прибуло 23 добровольці — 3 старшини, 6 підстаршин і 14 стрільців, разом повстанці мали 109 вояків, а мадяри 620. Вночі з 7-го на 8 січня 1919 року ясінські гуцули нагло напали на мадярське військо і по короткій гострій перестрілці його перемогли. Мадяри мали 11 поранених, з них 5 тяжко, повстанців було 8 ранених, з них 2 тяжко. Мертвих не було, полонених було 504 мадярських вояків, а старшин взято з їх квартир разом з їхнім підполковником. До 3-ої години ранку Ясіня позбулося мадярських окупантів і владу знову перебрала Українська Народня Рада. Призначені нею урядники зайняли свої місця зразу після перевороту 8 січня 1919 року. Від того дня Ясіня зачало жити незалежним життям, до котрого не втручався і уряд Західньої України.

Головна управа ясінської Ради, в порозумінні з командою гуцульського війська, вирішила зайняти всю Гуцульщину і місто Сигіт, де ще було мадярське військо.

Дня 12 січня 1919 року прибула з Коломиї нова група старшин і підстаршин і ранком 13 січня почався наступ на південь — на село Кваси і местечко Рахів, де з мадярами відбувся бій. Далі наступ ішов до села Бичкова і 15—16 січня було зайнято залізничний вузол Сигітську Комору і місто Сигіт, де мадярська залога майже не боронила міста. У той час гуцульське військо, до котрого приєднувались по дорозі добровольці, мало коло 1100 вояків, з того 600 були закарпатські гуцули, а решту складала „таємна" поміч, що її прислала окружна військова команда в Коломиї.

Похід на Мармароський Сигіт детально описаний у спогадах. Вони чи не одинокий український документ про боротьбу українців за Мармароську Сигітщину, що її загарбали румуни у січні 1919 року і тримають дотепер.

Гуцульське військо, зайнявши Сигіт, кілька днів у ньому перебувало. Але сигітські румуни вислали делегацію до команди румунської армії у Семигороді і просили її зайняти Сигіт. Коли румунська армія наблизилась до Сиготу і відмовилась вести переговори з командою гуцульського війська, то воно почало евакувати Сигіт. Перша його група щасливо прибула до Бичкова, а друга спізнилась на день з траспортом. За той час румуни, розібравши залізничні рейки у Сиготській Коморі, напали з трьох сторін на українське військо, добре знаючи, що воно не мало ніяких ворожих намірів проти румунів. У цьому нерівному бою, що румуни підступно нав'язали без ніяких причин, українські вояки боронились і обидві сторони зазнали значних втрат: 18 українських вояків було вбитих, а 39 ранених. Румунів було вбитих 8, а 23 ранених. Своє право до Сиготу і його української околиці українці заявили не лише на з'їзді у Сиготі 18 грудня 1918 року, а й ствердили його кров'ю своїх вояків.

Коли про події у Сигітській Коморі довідались у Станиславові, уряд Західньої України наказав окружній Команді в Коломиї відкликати свої відділи із закарпатської Гуцульщини, бо Західня Україна не веде війни з Румунією. Відхід галицьких частин боляче вразив гуцулів, бо вони знову залишилися самі.

Найбільшою турботою ясінської Народної Ради було забезпечити населення харчами не лише в Ясіню, але і в сусідніх селах. Ясінська Рада зверталася за ними не тільки до уряду Західньої України, але й до Києва, куди висилала своїх представників.

Ясіня одержало з України кілька вагонів хлібної муки, що була привезена в білих міхах з написом „Україна". Місцеве населення довго зберігало ті міхи, як доказ багатства України. Харчі і нафту посилав також уряд Західньої України. Обидва уряди належні їм гроші, за прислані продукти, дарували громаді Ясіня на допомогу тим родинам, що їх сини брали участь у визвольній боротьбі українського народу. Найбідніше населення Ясіня та сусідніх сіл одержувало муку, кукурудзу і нафту даром.

Формально „Гуцульська Республіка" була незалежною. З мадярською владою не мала нічого спільного. Уряд Західньої України не втручався в її внутрішнє життя, але фактично вона була вже частиною України; користалася не лише з її „таємної" військової допомоги, а й з господарської. Між Ясіням і Раховом наладнано залізничне сполучення, а між Ясіням, Станиславовим і Коломиєю курсували щоденно пасажирські поїзди, що ними населення закарпатської Гуцульщини їздило в Галичину за різними потребами. На території „Гуцульської Республіки" панував спокій і взірцевий порядок. В будинку ясінського кінотеатру відбувалися лекції на актуальні теми. Популярним лектором був галицький поручник Гарасимович, за фахом учитель. Щоб оволодіти командою в українській мові, ясінські вояки щодня пильно ходили на вправи, що їх провадили старшини з Коломиї.

Але ця ідилія незабаром скінчилася. Після невдалого походу на Сигіт, галицькі вояки залишили Ясіня. Але ще одна велика і світла подія відбулася на Закарпатті. Згідно з постановами представників Закарпаття в Будапешті 10 грудня 1918 року і в Сиготі 18 грудня того ж року, в Хусті відбувся 21-го січня 1919 року конгрес представників цілого Закарпаття. Присутніх було 420 делегатів. Кожний з них репрезентував тисячу душ населення краю. Так були заступлені майже всі села Закарпаття. Цей конгрес проголосив приєднання Закарпаття до України та вибрав Руську (Українську) Центральну Раду і її голову — д-ра Михайла Бращайка.

Поляки, за допомогою Франції, перемагали Українську Галицьку Армію, а Закарпаття у квітні 1919 року опинилось під окупацією трьох сусідніх держав. Східню частину краю, аж до міста Берегова, зайняли румуни. В жупі берегівській і частинно ужгородській стояло мадярське військо. Пряшівщину і місто Ужгород на всю ужанську долину обсадило військо Чехо-Словаччини. У цій критичній ситуації закарпатські провідники в Мармарощині скликали з'їд закарпатців у Станиславові на 7 травня 1919 року. Прибуло 132 делеґати із 62 громад, навіть з району Сиготу. На цьому з'їзді д-р Мих. Бращайко виголосив доповідь: „Теперішнє політичне становище в Угорській Русі і який має бути з нього вихід".

[Продовження буде]

Вступайте в члени Українського Народного Союзу!

СЦИЛЛІ Й ХАРИБДИ...

(Закінчення зі стор. 2)

теперішній політичній тактиці й політичним плянам. У зв'язку з тим Москва намагається мобілізувати на Заході ті сили, які вже віддавна діють в напрямі „фінляндизації" Західньої Европи, її невтралізації й до посилення „співпраці" з СССР.

Першою ластівкою у тому напрямі саме й є розгорнена тепер дискусія, викликана заявами Венера. Венер не сам, за ним стоїть німецька „нормалізаційна кліка". Хто зна, чи і в інших західньоевропейських країнах такі погляди не зустрічають позитивного відгуку серед політиків надто вже заражених „реалітетами" опортунізму. Отже атаки Венера можна вважати „форштосом" в бік посилення добепрешньої політики відпруження й ударом по всіх тих політичних силах, які бачать нові можливості політичної тактики в опертi на Китай і той новий уклад сил, який починає творитися у зв'язку з „віссю" — Америка-Китай-Японія.

Слід тут відзначити, що це деякою мірою зачіпає і нашу визвольну політику. Деякі совєтські „резиденти" в НФР безумовно втішаються і підтримкою саме тих опортуністичних західньонімецьких кругів і під їхнім поштовхом ці „резиденти" нагло в останньому часі розгорнули серед українських емігрантів в Німеччині акцію, яка має за завдання „невтралізувати" українську еміграцію на „випадок загострення совєтсько-китайського конфлікту".

ІЗРАЇЛЬСЬКИЙ КАБІНЕТ...

(Закінчення зі стор. 1)

кував законодавцям обох партій за підтримку під час його старань довести до порозуміння між Каїром і Єрусалимом. Натомість члени Сенату і Палати Репрезентантів, і то не тільки демократи, але і республіканці, між ними республіканські сенатори Беррі Голдвотер з Арізони, Джон Товер із Тексасу та Говард Бейкер із Тенесі, лідер Республіканської меншости в Сенаті, хвалили Президента за „його відвагу і послідовну підтримку справи миру", вказуючи, що його поїздка на Близький Схід була великим ризиком для його політичної кар'єри, якщо поїздка закінчилася б неуспіхом.

У той же час багато лідерів арабських країн, зокрема тих, яких зараховують до „радикального табору", як також провід Палестинської Визвольної Організації (ПВО) гостро натаврували президента Садата за його намагання підписати мировий договір з Ізраїлем, а навіть провідники деяких „поміркованих" арабських держав закидають Садатові, що він „не подбав про належне запевнення прав палестинців". Деякі радикальні арабські провідники закликають до встановлення економічних і політичних санкцій проти Єгипту.

Під час своєї зустрічі із законодавцями президент Картер повідомив, що вже в четвер, 15-го березня, до Вашінґтону прибудуть міністри оборони Ізраїля та Єгипту, для обговорення деяких подробиць остаточної версії мирового договору, як теж питання економічної та фінансової допомоги Америки цим двом країнам Близького Сходу. Президент вказав, що американська допомога цим країнам збільшиться на 4 більйони долярів продовж наступних 3-ох років.

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ — ЦЕ ГОТОВИЙ СПАДОК

(Закінчення зі стор. 2)

придбанням готового спадку, оцінкою ваших фінансів, чи визначенням потреб вашої родини, телефонуйте до нашого головного організатора п. Василя Оріховського на число (201) 451-2200, а він пришле вам професійного продавця забезпечення, який зразу дасть вам потрібні інформації.

Не зволікайте! Зробіть це ще сьогодні!

При цьому пам'ятайте, що Український Народний Союз забезпечує членів не тільки на малі суми, як це було колись. Український Народний Союз може дати своїм членам основне, повне забезпечення на високу суму за відносно дешеві вкладки.

Ставши членом Українського Народного Союзу, з гордістю поступите в ряди нашого, 87,000-го членства. Ви станете членом організації, майно якої виносить 43,000,000 долярів, організації-Ювілята, яка в цьому році святкує своє 85-річчя. На протязі того часу постало і перестало існувати понад 1,000 наших організацій і про них вже всі забули. Український Народний Союз процвітає і розвивається, бо він послідовно виконує свої завдання супроти членів, нашої громади і української справи в загальному.

Плачення вкладок за ваше забезпечення дасть вам вдоволення з того, що ви є приналежні до своєї нації, що ви є частиною Українського Народного Союзу і учасником його починів, таких як видавання щоденника „Свобода" і „Українського Тижневика", допомоги українським науковим і культурним установам, уділювання стипендій студентам та фінансової допомоги своїм членам в потребі. Український Народний Союз має вплив на українське громадське життя тому, що його провід і члени беруть активну участь в ньому і він піддержує його кожночасними фінансовими допомогами.

Станьте вже тепер членом Українського Народного Союзу і цим вшануйте разом з нами 85 років його праці!

З МИСТЕЦЬКОЇ ХРОНІКИ

КРАЄЧКОМ ВИСТАВИ

Аркадія Оленська-Петришин — „Вікно в зимі"

Аркадія Оленська - Петришин знову має виставку своїх мистецьких творів у галерії ОМУА - 136 Друга евеню, Ню Йорк — від 4-го до 11-го березня ц. р., олія і графіка. Оцінки її праць вона вже й не потребує, бо її мистецька творчість, — що має уже свою певну форму, опрацьований і в душі пережитий стиль, — уже була заслужено й прихильно оцінена. Та ось, що посміли б ми в її творчості підкреслити: на цій виставці є у А. Оленської-Петришин одна праця, яку ми посміли б назвати „Осінь". У докладній до подробиць опрацьовані, у своїй монументальности має ця праця глибокий зміст: безнадія. Такий душевний настрій творить у нас оте безлисте віття, що мов струни туги неспокійним ритмом розкинені, на яких свої мелодії мережить неспокійна людина, кажу: людина. Тло — однотонне, понуре, сіре небо. Цей твір має у собі дещо з метафізики. Його сили вислову не роз'яснює і та зелень і ярко-киноварного кольору цвіти в підставі — низу образа. — А в усій своїй творчості А. Оленська-Петришин втримує чуттєву гармонію у композиції, у лінії, у кольорі та й живу естетику.

Михайло Островерха

Українська Студентська Громада при Ратґерському університеті

Ню Бранснік, Н. Дж. (М. Головінська). — Тут при Ратґерському університеті вже багато років існує студентська громада ім. Григорія Сковороди. У цьогорічним академічним році — 1978/79 ця громада нараховує 50 членів — студентів, які студіюють на різних факультетах. До цьогорічного складу Управи, після обрання її на зборах Студентської Громади, належать: Роксоляна Лабінська — голова, Володимир Сизоненко, — заступник голови, Юліянна Ратич — секретар, Роман Рінник — скарбник та д-р Іван Фізер — дорадник Громади в організаційних справах.

Основою діяльности цієї Громади є: регулярно влаштовані, щотижневі сходини для обговорення організаційних внутрішніх справ; доповіді лекторів з інших університетів; мистецькі виставки; виступи танцювальної групи; коляди, дохід з яких, як із коляди призначено на різні українські цілі, наприклад, на спонзорування українських студентів в інших країнах тощо, а також активна участь у загально-громадських акціях та в обороні українських політв'язнів.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСоюзу!

У глибокому смутку повідомляю Родину, Приятелів і Знайомих, що у вівторок, 13-го березня 1979 р., упокоївся в Бозі, мій Найдорожчий ТАТО

бл. п.

ЛЕВ ГЛАДЧУК

Муж покійної ЗЕНОВІЇ з дому МОРОЗ,

на 56-му році життя.

ПАНАХИДА в п'ятницю, 16-го березня 1979 року, в похоронному заведенні Дучинський-Черко, 111 Йонкерс Авеню, Йонкерс, Н. Й. (Заведення відкрите в четвер і п'ятницю 2-4 по пол. і 7-9 веч.).

ПОХОРОН в суботу, 17-го березня 1979 р., о год. 9:30 ранку з того ж похоронного заведення до церкви св. Михаїла, а опісля на цвинтар св. Йосифа.

Горем прибита —

донька — РОМА

В ПЕРШУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ

бл. п.

МИКОЛИ БІГУНА

БОГОСЛУЖЕННЯ І ПАНАХИДИ

будуть відправлені

в КЕРГОНКСОНІ, Н.Й. — в церкві Пресв. Трійці в суботу, 24-го березня 1979 р., о год. 8-ій;

в КЛІВЛЕНДІ, Огайо — в церкві свв. апп. Петра і Павла в понеділок, 26-го березня, о год. 9-ій;

в ВАШІНҐТОНІ, Д. К. — в церкві Пресв. Родини в неділю, 25-го березня, о годині 11:30.

Про молитви просить —

Родина

За українські радіопередачі

Кожний український осередок повинен старатися мати свої радіопередачі. Більші осередки повинні мати щоденні радіопередачі, менші бодай кілька разів річно, з нагоди церковних і національних свят. Це можна перевести в дійсність при добрій волі і співпраці наших Відділів УККА з усіми українськими товариствами, з нашими професіоналістами та промисловцями („бизнесменами").

Давніше було більше наших радіопрограм, але з браку відповідних людей ця справа не розвивається якслід. При Раді Культури Секретаріяту СКВУ і при Раді Культури Гол. Управи УККА повинні бути референти радіо-передач, Секції радіопрограм, що дбали б про добру організацію і програми українських радіопередач.

Про ці справи говориться на зборах наших товариств, але їх рідко переводиться в дійсність. У зв'язку із Січневими Роковинами у Стейтовій Легіслятурі в Олбані, столиці нюйоркського стейту, минулого року зголосився п. Білл Едвардсон, представник радіостанції БКюБК, і запропонував безкоштовно відбути український „ток-шов". На жаль цю справу занедбано, бо не було охочих це перевести. Але цього року знайдено охочих. Мгр Тетяна Дурбак з Олбані і мгр Володимир Літинський з Трою відбули таке українське радіоінтерв'ю 25-го січня між год. 10:30 до 11:30 з п. Едвардсоном. Він поставив їм питання: Український День Незалежности, діяльність УККА, релігійні справи, як українці ставляться до нового Папи, українська мова, сучасний стан в Україні, дисиденти, які визначні українці українського походження? Згадані представники українців старалися відповісти на ці питання, але мали обмежений час. Потім були телефонічні запити слухачів цього радіо-інтерв'ю. Українці американці доповнювали деякі відповіді. Вкінці п. Б. Едвардсон заявив, що бував в Україні, бачив Одесу і Крим, захоплювався красою України. Він обіцяв знов відбути такий „токшов" за кілька місяців. Треба підкреслити, що це нічого не коштувало, коли Різдвяні програми коштують доволі дорого. Треба старатися, щоб це було вечором, або в суботи чи в неділю.

При Секретаріяті СКВУ повинно бути Інформаційне Бюро, яке щорічно видавало б огляд українського життя в Україні і діяспорі, а тоді буде улегшена праця тих, що виступають в українських радіопередачах. Треба бути в курсі українського життя, а не для всіх це можливе. Найкраще було б, якби представники радіостанцій дали наперед запити на письмі, щоб українські учасники радіоінтерв'ю могли наперед приготовитися.

Це дуже важлива ділянка нашої інформаційної праці, і її треба належно поставити. Тому понад 20 років в Мелборні (Австралія) заснували Австралійсько-українське товариство. Австралійці під час спільних зустрічей ставили українцям питання про природні багатства України, скільки чого добувається річно, скільки збіжжя, цукру, нафти, заліза, вугілля, мангану Україна вивозить річно і куди, але... ніхто не знав! Який стан спорту, театрів, мистецького життя, малярства, музики, хорового мистецтва, співаків тощо, але відповіді не дістали, бо ніхто систематично не збирав такі матеріяли! Але це повинен зорганізувати Секретаріят СКВУ і щорічно видавати інформаційні бюлетині.

Тоді зможемо солідно інформувати і своїх і чужих про українське життя в цілому світі на підставі добре опрацьованих джерел.

І. Дурбак

Зустріч кол. членів Гуртка Книголюбів на Бронксі

Учасники Зустрічі колишніх членів Гуртка Книголюбів на Бронксі. У другому ряді (зліва) стоїть о. парох С. Голик, ЧСВВ, і голова 82-го Відділу СУА І. Клим. У першому ряді (справа) сидить учителька українознавства при українській парохії на Бронксі Леонтина Гошовська. У тому ж ряді перша (зліва) сидить організаторка Зустрічі І. Г. Іванчишин

„На два квартали довкола нашої церкви немає ані одного замешкалого будинку" — каже о. Голик, ЧСВВ., довголітній парох церкви Св. Покрови при вул. Вашінгтона на Бронксі в Ню Йорку. Все зруйноване, все спалене, збурене. Численні колись українські домовласники тієї околиці попродали як хто ще міг свої гарно удержувані доми, а дехто й так залишив. Переселилися куди, хто знав, наші мешканці тієї дільниці, утікаючи перед так зв. „сусідами", що користаючи з американської свободи та живучи у великій частині на „велфар" — нищили, палили будинок за будинком, поширюючи пострах серед мирного населення постійними нападами та грабунками.

А однак парафія Св. Покрови не пропала. В неділі та рокові свята сходяться і з'їздяться вірні зі всіх сторін. У неділю, 10-го грудня 1978 року тут був надзвичайний рух. Того дня після Богослуження відбулася, зорганізована невтомною культурно-освітньою референткою 82-го Відділу СУА, Ириною Іванчишин, зустріч колишніх членів молодечого Гуртка Книголюбів на Бронксі. При довгому столі в церковній залі засіла молодь, що колись навчалася в Школі Українознавства, в тій же церковній залі та належала до Молодечого Гуртка Книголюбів. Цей гурток зорганізувала ще в 1967 році, при 82-ім Відділі СУА тодішня виховна референтка Ирина Іванчишин з метою зацікавити дітей і молодь українською книжкою і таким чином збагачувати знання української мови. При гуртку була також бібліотечка. Опісля провід гуртка перебрала О. Кіршак, а відтак Л. Гошовська. Вони провадили також Школу Українознавства, є той час як перша незабутня учителька Люба Данилович мусіла покинути працю. На жаль, у 1974 році, праця Гуртка припинилася, як також Школа Українознавства дуже підупала за браком дітей. Та кинене тоді в дитячі душі зерно не пропало, як засвідчили ті молоді хлопці і дівчата, учні середніх шкіл, студенти та абсольвенти високих шкіл, які прибули на цю зустріч із усіх сторін. Після відкриття Зустрічі головою 82-го Відділу СУА Іванною Клим та проведеної о. парохом Голиком молитви, організаторка зустрічі Ирина Іванчишин привітала зібрану молодь та старших громадян, які вщерть заповнили залю. Пригадавши давну працю і мету Гуртка п-і І. Іванчишин взивала його колишніх членів — присутних і тих, які не могли прибути, щоби читали українські книжки і часописи, збагачували знання української мови, уживали її в родині і прилюдно та, щоб активно протиставлялися асиміляції.

Програму започаткував наймолодший, учень 6-ої кл. Йосиф Гайда, деклямацією вірша Р. Завадовича, присвяченого Дитячому Гурткові Книголюбів на Бронксі. Учениця 11-ої кл. Христя Гонко відчитала з чуттям вірш Уляни Кравченко „Під Покровом Пречистої Діви".

У своєму слові до зібраної молоді о. ігумен Гавкалюк, ЧСВВ, на прикладах представив згубні наслідки усунення релігійного виховання в американських прилюдних школах та впливи матеріялістичного світогляду на молодь і закликав до скріплення християнської релігійности, як основи життя. Мирон Залуцький привітав присутніх від 196-го Відділу „Провидіння", висловивши надію у працю молодого покоління серед української громади. Молода Надія Диба-Подолюк, колишня учениця Школи Українознавства на Бронксі, член Студії Мистецького Слова Л. Крушельницької, по-мистецьки відчитала вступ до поеми „Хрест" М. Руденка.

Доповідь на тему: „Наші обов'язки супроти української спільноти тут і супроти України", виголосив колишній голова Молодечого Гуртка Книголюбів на Бронксі, молодий адвокат д-р Ігор Раковський. Старші були захоплені змістом і чистою українською мовою виголошеної доповіді, а молодь з увагою прийняли його заклик до активної участи та співдії в житті української спільноти.

На актуальні теми з ділянки збереження здоров'я, як найбільшого скарбу молодої людини, цікаво промовляв Орест Халупа, який в тому році закінчує студії превентивної медицини. Поезії Симоненка зі збірки „Гранітні Обеліски" з чуттям читали студентка Надя Стецюк і студент Андрій Раковський. Для розваги присутніх добірна оркестра „Океан" трьох братів Лотоцьких і В. Барни під музичним проводом здібного акордеоніста студента Богдана Лотоцького, відіграла декілька пісень в тому також його власні композиції. Брати Лотоцькі — це також колишні члени Гуртка Книголюбів.

На закінчення ведуча програмою п-і Іванчишин подякувала гостям та зібраній молоді за участь у зустрічі, висловлюючи гордість нашої громади за їхні успіхи. В імені молодих студент Орест Халупа подякував Управі 82-го Відділу СУА, а зокрема п-і Іванчишин за зорганізування зустрічі.

Грімким „Многая Літа" для організаторок та для нашої молоді закінчено цю приємну і корисну імпрезу.

Зокрема треба висказати признання за допомогу в приготованні зустрічі Л. Гошовській та її доні Ліді, хронікарці Молодечого Гуртка Книголюбів та паням А. Стасів, Л. Смульковій, К. Лонкевич, Л. Волосянській і Т. Британ, які подбали про буфет.

Розпродажем книжок, видань В-ва „Свобода" займалася п. О. Лиско. З нагоди Зустрічі на пресовий фонд „Веселки" зібрано 25 долярів.

Р.Р.

НОВІ ВІДОМОСТІ...

(Закінчення зі стор. 1)

маю, що коли б Йосип був членом Української чи Московської групи співдії виконанню гельсінкських угод, то у мене було б тут на Заході, більше шансів добитися до преси, до впливових політичних діячів...

Чому ж Йосип не ввійшов у ті групи? Адже ж він приятелював з багатьма правооборонцями? Адже ж його підпис стоїть поруч їхніх підписів під багатьма закликами в обороні жертв диктатури? Зрозуміло не зі страху чи нерішучости. Мені здається, що скорше зі скромности. Він соромився виступати від імени когось. Він соромився оперувати категоріями всеевропейської політики. Але замість того він виконував свій особистий та громадський обов'язок без вагання.

Я пам'ятаю, як він починав свою картотеку по „психам". На початку, він мав лише три прізвища: Зіковий Красовський, Микола Плахотнюк, Василь Рубан... Я пробував допомогти Йосипові збирати по краплях інформації про цих українців. Ми разом відсилали пакунок до Казанської спеціяльної психіятричної лікарні Миколі Плахотнюку. Чомусь завжди ставалося так, що я лише допомогав Йосипові, а головну справу виконував він. Хоч Йосип жив у Чернівцях, а я в Києві, він чомусь встиг і підписати більше листів ніж я в обороні в'язнів сумління і частіше бувати в Москві...

І ось тепер я тут, у Західній Німеччині, а він заарештований. І як мені не погано, а йому в сто раз гірше. Де він зараз: у слідчім ізоляторі КГБ чи в камері ув'язнення обласної прокуратури? Там холодно і тихо. Про що він думає? Допити мабуть почнуться післязавтра, в понеділок. В понеділок Йосипу скажуть: вас обвинувачено по 187 статті Карного кодексу УССР у розповсюдженні наклепницьких вигадок...

Я лише чотири місяці на Заході, а пишу вже про другого свого арештованого приятеля. Першим був 23-літній юнак, член Української групи співдії виконанню гельсінкських угод, Петро Вінс. Тепер напередодні 30-ліття підписання Декларації прав людини ООН, я з болем пишу про Йосипа Зісельса.

Якщо сьогодні мені вдасться почути по телефону голос Ірини Зисельс, що мені їй казати? Я їй скажу, що вона не одна, що камера Йосипа не є вже аж настільки недоступна, що про Йосипа думаю не лише я, але й ті, що прочитають рядки вже написані мною про нього."

9.XII.1978 р., м. Ляндштайн

І. Фур очолив Клівлендську...

(Закінчення зі стор. 1)

нізаційної Комісії та про пляни річних нарад Головного Уряду, які відбудуться на Союзівці в тижні, починаючи від понеділка, 14-го травня ц. р.

У дальшому д-р Флис поінформував про стан членської кампанії, стверджуючи, що Клівлендська Округа повинна в цьому році перевиконати свою квоту 250 нових членів. За успіхи у минулорічній членській кампанії д-р Флис вручив нагороди п-і Марії Дейчаківській, яка приєднала 26 нових членів, та М. Кігічакові, який зорганізував 50 нових членів в 1978 році. Д-р Флис вручив М. Кігічакові спеціяльну нагороду за приєднання 219 нових членів за минулі чотири роки. М. Кігічак вже 9-ий рік підряд є членом Клюбу Заслужених Союзовців.

Д-р Флис закінчив своє слово закликом до наполегливої праці всіх союзовців, зокрема в найважливішій організаційній ділянці, та в цей спосіб гідно відзначити 85-річчя УНСоюзу.

Обласний організатор Б. Дейчаківський рівнож закликав до більшої активности Відділів та тіснішої співпраці, підкреслюючи, що старших віком і неактивних секретарів слід заступити молодшими.

У дискусії над звітами й доповідями взяли участь: п-і В. Напора, В. Ліщинецький, п. Федак, Б. Дейчаківський і В. Стригун. На запити відповідав д-р Флис.

Накресливши пляни на наступні місяці, які включають виконання організаційної квоти, відзначення 85-річчя УНСоюзу, реактивізація неактивних Відділів і можливість створення нового Відділу, інж. Фур формально закрив збори. Розмови ще продовжувались під час перекуски, що її приготовив Окружний Комітет.

ПІДПИСАННЯ ПРОКЛЯМАЦІЇ САМОСТІЙНОСТИ УКРАЇНИ У ГАРТФОРДІ, КОНН.

Стоять (зліва): Дарія Зелес, посадник Гартфорду Джордж Атенсон, Голова Відділу УККА мгр Борис Крупа і Марта Теслюк. Голова Відділу вручає посадникові книжку „Opposition in the USSR 1917-1967" Роланда Гочера.